

TILTAK MOT TAGGING 2011 - 2018

Sammendrag:

Det økende omfanget av tagging og hærverk i Oslo har skapt en situasjon som etter byrådets oppfatning er uakseptabel. Den negative utviklingen er i strid med kommunens mål om nulltoleranse overfor tagging, også med miljøpolitikken for en miljøvennlig og trivelig by.

Byrådet konstaterer at gjeldende ”10-punktstrategi for bekjempelse av tagging” fra 2000 (Byrådssak 1752/00) ikke lenger fungerer etter hensikten, og legger med dette frem forslag til ”Tiltaksplan mot tagging 2011-2018”.

Oslo kommune har siden 2001 forsøkt å bekjempe tagging gjennom Stopp Tagging-kampanjen (STK). Tiltakene i kampanjen iverksatte fra 2001 i henhold til 10-punktsplan om ”bekjempelse av tagging”, gav resultater, og de første årene ble det registrert nedgang i antall tagger på over 40 % i de sentrumsnære områdene. Den positive utviklingen snudde etter at bydelene ble delegert myndighet til å godkjenne lovlig graffitiegg. Antallet registrerte tagger har økt betydelig de siste årene til tross for kommunens innsats mot tagging.

Dagens kostnader for fjerning av tagging og graffiti i Oslo ligger på godt over 100 millioner kroner i året. Oslo kommune alene har utgifter på ca. 80 millioner kroner, hvorav ca. 40 millioner kroner er knyttet til taggefjerning på eiendom og materiell under Kollektivtransportproduksjon AS (KTP). I tillegg kommer utgiftene til øvrige eiere.

Byrådet ønsker å mobilisere hele bysamfunnet mot tagging, og kommunen vil gå foran med et godt eksempel og feie for egen dør. Dette innebærer behov for en bred mobilisering rundt hovedinnsatsområdene:

- Forebyggende virksomhet i forhold til barn og unge
- Juridiske virkemidler og reaksjoner på ulovlig virksomhet
- Fjerning av tagging fra offentlige og private bygninger, anlegg og installasjoner

Byrådet foreslår i denne saken å oppheve bystyrets vedtak i sak 88/05, hvor bydelene som selv ønsker det kan etablere lovlige graffitiegger.

Saksfremstilling:

Bakgrunn og formål

Tiltaksplan mot tagging er et ledd i arbeidet for at Oslo skal ha rene, trygge og trivelige byrom.

Tagging er hærverk og visuell forsøpling som fører til redusert trivsel og trykghetsfølelse i eget nærmiljø. Tagging medfører også skader på materialer og verdiforringelse av bygninger. Både kommunale, statlige og private aktører påføres betydelige kostnader i forhold til fjerning og sanering. I noen tilfeller kan det oppstå behov for grunnleggende renovering av fasader.

Stopp Tagging-kampanjen (STK) er underlagt Byrådsavdeling for miljø- og samferdsel (MOS) gjennom "Rusken", og administreres av Bymiljøetaten som også står for prosjektledelsen. Kampanjens innsatsområder er i hovedsak tredelt:

1. Forebyggende tiltak mot tagging blant barn og unge
2. Telling / registreringer av tagging i alle bydeler.
3. Fjerning av tagging

Kampanjen administrerer en samkjøpskontrakt om taggefjerning for tre av kommunens virksomheter: Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Vann- og avløpsetaten og Bymiljøetaten (kontraktsansvarlig). Som del av fjerningsordningen administrerer også kampanjen et sekretariat med ansvar for "Stopp Tagging-ordningen (STO). Dette er en abonnementsordning for private huseiere for fjerning av tagging på fasade som vender ut mot kommunal vei innen 48 timer etter at taggingen er meldt. Antall private abonnenter (fortrinnsvis borettslag og sameier) er i dag på 550, og det totale antall løpemeter fasade som omfattes av ordningen er ca. 17.000.

For samkjøpskontrakten kontrolleres og fjernes det tagging innen 48 timer i indre by. Ytre by kontrolleres én gang per måned, men dersom ny tagging innrapporteres skal denne fjernes innen 48 timer.

Erfaringene fra Stopp Tagging-kampanjen viser at rask fjerning fører til at tagging avtar på de eiendommene og installasjonene som er dekket av samkjøpskontrakten. At omfanget av tagging ikke reduseres, men snarere øker, skyldes blant annet at ikke alle kommunens virksomheter er like konsekvente med å fjerne tagging fra eiendommene sine. I tillegg er det svært mange private gårdeiere og statlige aktører som ikke tar ansvar for å fjerne tagging på egne bygg og installasjoner. Noen bygninger, eiendommer og installasjoner blir stående som "taggevogger". Dette fører til at tilliggende bygg og hele kvartaler tagges ned. I tillegg utsettes den nedtaggede eiendommen ofte også for ytterligere hærverk, som ruteknusing eller søppeldumping.

Det er viktig å effektivisere innsatsen i forhold til fjerning av tagging, slik at tagging på alle bygg og installasjoner i Oslo kommune – både kommunale, private og statlige – fjernes fortløpende.

Forkortelser og begrepsavklaringer

STK: Stopp Tagging-kampanjen. Oslo kommunes tiltak for å forebygge og fjerne tagging. Kampanjen ledes og administreres av Bymiljøetaten.

STO: Stopp Tagging-ordningen. En abonnementsordning for private gårdeiere og borettslag for å få fjernet tagging på fasade som vender ut mot kommunal vei. Denne ordningen ligger under Bymiljøetaten og Stopp Tagging-kampanjen. STO administreres av et eget sekretariat som også arrangerer større "events" for barn og ungdom i regi av Stopp Tagging-kampanjen og Rusken.

Graffiti er en fellesbetegnelse for bestemte måter å uttrykke seg på. Graffiti er bokstaver, tekst eller bilder som blir malt, oftest sprayet, ripet, etset, skrevet eller limt på offentlige synlige steder.

Tagging er graffitimalerens personlige signatur. Den kan også representere en gruppe og kan på den måten sammenlignes med en logo. Taggen består som regel av et par enkle bokstaver som står skrevet på en bestemt måte. Tagging er den vanligste formen for graffiti.

Oslopolitets graffiti-gruppe forklarer at egenkomponerte signaturer blir taggernes identitet innad i miljøet. Det er denne signaturen som gir taggeren status og kredibilitet i eget miljø. I tillegg må taggingen ha blitt utført på et sted hvor det ikke er lovlig å drive med graffiti. En signatur kan være personlig eller tilhøre en gruppe taggere (crew).

En *personlig* signatur tilhører kun én person og blir taggerens navn innad i miljøet. Den kan kun skrives av andre når eieren har gitt sitt samtykke til det, eller som en hilsen eller dedikasjon til vedkommende.

En "crew-signatur" eies av en gruppe taggere og benyttes av de som tilhører "crewet".

En tagger vil hele tiden forsøke å utvikle signaturen sin for å bli bedre på teknikk og form. Formspråket til taggeren bidrar til at andre i miljøet kjenner igjen hvem som har skrevet crew-signaturene, også når den ikke er personlig signert. Målet med signaturen er å skape seg et navn innen miljøet. En person som tagger er svært lite opptatt av hva andre mener om tagging. Den statusen man får blant sine egne kan kun oppnås ved å ha en signatur som andre i miljøet kan knytte opp mot personen som eier den.

Throw-up er en større og ofte fargelagt tag. I likhet med en tag består en throw-up som regel av mer eller mindre leselige bokstaver.

Piece er en forkortelse for masterpiece (mesterverk), og er sannsynligvis det folk flest tenker som graffiti – og noen ganger også som et kunstuttrykk som kan være tiltalende og dyktig utført. En piece er et bilde med bokstaver eller figurer på en fargelagt bakgrunn. Det er svært få pieceer som males i Oslo sammenlignet med tagger eller throw-ups.

"Graffiti" eller "tagging"?

Av praktiske årsaker bruker Oslo kommune oftest betegnelsen "tagging" om all slags graffiti som er sprayet, malt, etset, ripet el.lign. Det er to grunner til dette: For det første er tagging som fenomen det som er mest utbredt og synlig der folk ferdes. For det andre, og som en konsekvens av dette, bruker folk flest betegnelsen "tagging" som en felles betegnelse på det som males/sprayes og skrives på steder hvor det ikke er tillatt.

Oslopolitiet benytter "graffiti" som fellesbetegnelse, men omtaler maleren som "tagger" og handlingen som "tagging".

Lovlig og ulovlig graffiti

Det må skilles mellom lovlig og ulovlig graffiti. Graffiti som uttrykk eller stilart er i seg selv ikke ulovlig. Det er plasseringen av graffiti i byrommet og i det offentlige rom som kan være ulovlig:

All graffiti, inkludert opphenging av plakater og klistremerker med mer, satt på steder hvor det *ikke* er innhentet spesiell tillatelse fra eier, er ulovlig og blir sett på som skadeverk.

Lovlig graffiti er graffiti på områder hvor eier har gitt sin tillatelse til dette. For eksempel på en vegg eller en mur, eller det kommer fram som uttrykk i lovlig reklame, CD-cover, bilder, plakater, film med mer.

”Lovlig” graffiti og tagging finnes i dag på en mur på Lilleborgbanen i bydel Sagene, Hausmania i bydel Grünerløkka og i tillegg tagges det på mur under Dyvekes bro i bydel Gamle Oslo.

Denne meldingen omhandler tiltak mot *ulovlig graffiti*. Byrådet ønsker at bydelens lokale selvbestemmelse om å tillate lovlige graffiti vegger oppheves og at politivedtekt søkes endret slik at graffiti vegger forbys.

Erfaringer med ”10-punktstrategi for bekjempelse av tagging”

STK ble igangsatt i juni 2001 for bydelene sentrum og Grünerløkka. Fra 2003 ble kampanjen utvidet med 2 bydeler hvert år, til alle bydelene ble innlemmet i ordningen i 2009. Samtidig ble det innledet et samarbeid med politiet om økt fokus og innsats mot tagging og graffiti hærverk med bakgrunn i ”10-punktstrategi for bekjempelse av tagging”. Strategien la blant annet opp til samordning av fjerning av tagging på både kommunale og statlige bygg. I tillegg var et viktig punkt i strategien innføring av nulltoleranse mot tagging og graffiti på kommunens eiendom:

”Det innføres nulltoleranse for tagging i alle former i kommunal virksomhet. Med dette menes at tagging ikke aksepteres innvendig eller utvendig på kommunens eiendommer og fasiliteter eller på hjulgående og fastmontert utstyr og materiell tilhørende kommunen.”
(Byrådssak nr. 1752/00, punkt 1).

Tiltakene som ble iverksatt i henhold til ”10-punktstrategien” gav resultater, og over noen år ble det registret en nedgang i antall registrerte tagger på over 40 % i de sentrumsnære områder. I dag må vi konstatere at antallet registrerte tagger har økt betydelig de siste årene.

En økning i de fleste bydelene er i perioden 2006 – 2007, sammenfallende med Bystyrets vedtak fra 15. mars 2006 om lokal selvbestemmelse for bydelene i forhold til lovlig graffiti vegg (jf. registrering av tagger 2001– 2010. se også sakens tabell 2, kap. 3).

Registreringene viser at lovlige graffiti vegger ikke fører til reduksjon av ulovlig graffiti / tagging, og heller ikke at personer som tagger utelukkende holder seg til en lovlig graffiti vegg, snarere tvert imot.

Registrering av antall tagger som foretatt i ulike bydeler fra perioden 2001 fram til 2010, viser blant annet at bydel Grünerløkka og spesielt nrområdet til den lovlige graffiti veggen tilhørende Hausmania, er svært utsatt for graffiti og tagging. De samme signaturene som males i bydelen og i nrområdet til graffiti veggen sees også andre steder i byen. Lovlige graffiti vegger i en bydel legger til rette for nyrekruttering og kan føre til tagging også i andre bydeler.

Erfaringene STK og politiet gjorde i forbindelse med gjennomføringen av 10-punktsplanen var at lovlige graffiti vegger vanskeliggjorde politiets arbeid i forhold til graffiti, ved at ungdom som pågripes med taggeutstyr på seg hevder at de er på vei til eller fra den lovlige graffiti veggen for å utføre lovlig graffiti. Dette er også bakgrunnen for at politiet over en lang periode valgte å ikke prioritere tagging og graffiti hærverk.

Bystyret vedtok 15. oktober 2008, å forby den lovlige graffiti veggen på Hausmania i 6 måneder, fra 1. januar 2009 til 30. juni 2009.

Antall registrerte tagger i tidsrommet 2. juli 2008 til 26. juni 2009 har økt fra totalt 8658 til 10607 tagger (jf. Registrering av tagger i perioden 2001 tom 2010). Dersom vi ser på de tre registreringene i den "ulovlige" perioden spesielt, ser vi at antall registrerte tagger gikk ned fra 11 980 i april 2008 til 10728 og 10607 i henholdsvis mai og juni 2009.

Tabell 1: Oversikt over antall registrerte tagger i bydel Grünerløkka

	06.09.01	27.04.09	28.05.09	26.06.09
Tagger totalt:	5046	11980	10728	10607
Store tagger (over 1 m2):	222	297	255	237
Små tagger:	4824	11683	10473	10370

STK presiserer at tidsrommet for "forbudet" er for kort til å foreta ekstra registreringer av området eller på noen annen måte forberede en måling av effekten av å innføre en ulovlig graffiti vegg i 6 måneder. For å kunne sammenligne og gi et best mulig bilde av en ulovlig graffiti vegg versus en lovlig vegg, bør forsøksperioden være på minimum ett til to år. Samme problemstilling gjelder for områdene rundt den lovlige graffiti veggen på Lilleborgbanen i bydel Sagene. I bydelen generelt ser vi at den positive trenden med reduksjon i antall tagger har snudd. Det har vært en økning fra 1309 registrerte tagger i desember 2009 til 1591 tagger i august 2010. Også på husfasadene i de tiliggende gater til Lilleborgbanen har antall registrerte tagger økt.

Den midlertidige stengingen av den lovlige graffiti veggen hadde positiv effekt i den forstand at STK og politiet i løpet av perioden gjenopptok sitt samarbeid om å forebygge ulovlig graffiti og tagging. I tillegg har STK og Rusken satt sammen en styringsgruppe og ressursgrupper med personer som gjennom sine fagfelt jobber med, eller har kunnskap om graffiti.

Føringer i overordnede planer:

Byøkologisk program

Satsing på å fjerne og forebygge tagging er blant annet nedfelt i kommunens miljøpolitikk for en miljøvennlig og bærekraftig byutvikling og drift, Byøkologisk program 2010-2026, innsatsområde 3:

"Oslo skal ha en bærekraftig byutvikling med miljøvennlige bygningsmiljøer og byrom".

Delmål 3.3:

"Byrommene skal bevares, videreutvikles og gjøres grønnere og fri for tagging og forsøpling"

Strategi og tiltak 3.3.3:

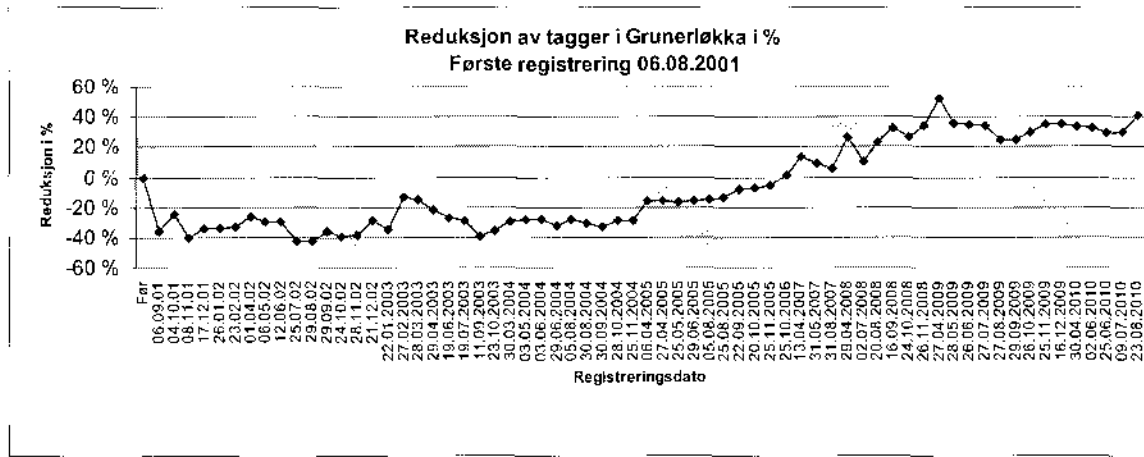
"Det utarbeides en egen strategi for å redusere tagging basert på fortsatt 0-toleranse og økt samarbeid mellom Bymiljøetaten, bydelene, politiet, Ruter AS, borettslag, velforeninger, næringslivet og andre aktuelle aktører. Stopp Tagging kampanjen utvides til

å omfatte alle bydeler. Fjerning av tagging på kommunale eiendommer og installasjoner (søppelkasser, murer, etc.) for hele byen samordnes gjennom en samkjøpskontrakt for flest mulig av kommunens virksomheter

Dagens situasjon og utfordringer

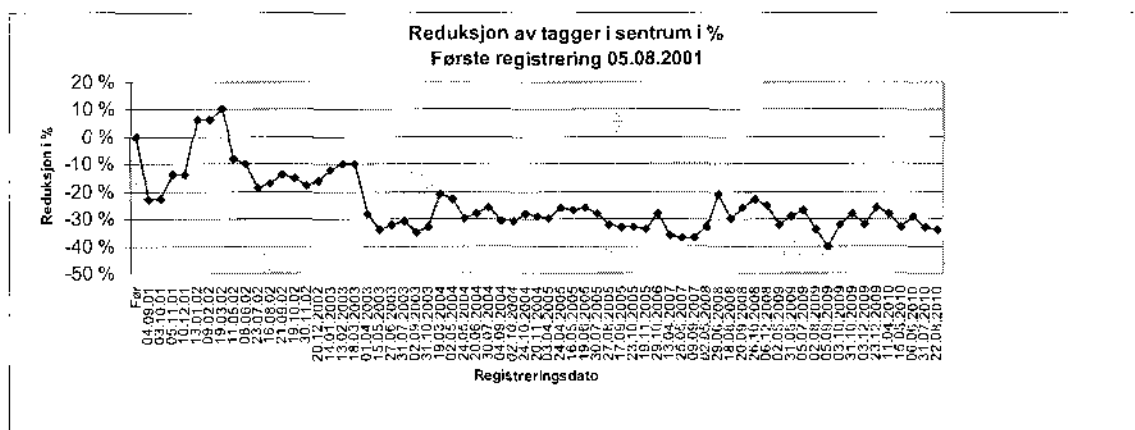
Vi finner taggingstørrelse i byrommet. Offentlige steder og kollektivtrafikken er spesielt utsatt for ulovlig tagging. Det totale antall registrerte tagger i alle bydelene i Oslo utgjør i dag ca. 30 000. Av disse er hele 40 % registrert i bydel Grünerløkka. Bydelene i indre by er mest utsatt for tagging, og særlig bydelene Grünerløkka og Gamle Oslo. Det er noe mindre tagging i ytre by enn i indre by, men også her er det en jevn økning av antall tagger som ikke blir fjernet (jf. registrering av tagger 2001–2010).

Tabell 2: Bydel Grünerløkka. Grafisk oversikt over registrerte tagger i tidsrommet 06.08. 2001 – 23.08. 2010

Unntaket fra denne trenden er ”bydel” sentrum, som har hatt en reduksjon i antall tagger på ca. 30 % fra første registrering i 2001 til siste registrering i juli 2010. Sentrum er et område som kontrolleres hyppig og hvor ulike eiere – både kommunale, statlige og private aktører – prioriterer å fjerne tagging relativt raskt:

Tabell 3: Grafisk oversikt over registrerte tagger i Sentrum, tidsrommet 05.08. 2001 – 23.08.2010

- Registrering av tagger

Registrering av tagger gjennomføres ved at det foretas opp til 9 tellinger (registreringer) av tagger i hver bydel (alle bydelene) per år. Innen hver bydel telles tagger på fastlagte ruter som STK har anvist. Det telles på tilnærmet samme tidspunkt på døgnet på de ulike rutene, og på samme måte hver gang.

Registrering av tagger har foregått siden 2001 i sentrum og bydel Grünerløkka, og har økt med to bydeler per år. Av den grunn er tidspunktet for første registrering ulikt bydelene i mellom. Selve telleruten innen hver bydel er imidlertid den samme ved hver registrering.

Det som telles er det som til enhver tid er synlig langs anvist rute. Intensjonen med registreringene er å få et bilde av om andelen tagger øker/synker i et visst område, uavhengig av eierskap av hvilken flate taggingen er utført på. Det telles på all eiendom. Det telles ikke tagger langs T-banens linjer, jernbanens områder eller langs riksvei, unntatt på de områdene som er synlige fra den anviste "registreringsruten".

- **Reaksjoner på ulovlig graffiti**

Graffiti og tagging er grovt skadeverk og hjemlet i straffelovens §§ 291 og 292. Reaksjonsformer kan være bøter og erstatning, konfliktrådsbehandling, samfunnsstraff eller fengsel.

Taggesaker kan behandles i Konfliktrådet. Det er oftest påtalemakten som først vurderer om sakene egner seg for konfliktrådet. I Oslo kommune er det Oslo T-banedrift som har mest erfaring med å møte ungdom til mekling i Konfliktrådet med ca. 10-15 saker per år. Konfliktråd er oftest brukt overfor de yngre taggerne og overfor ungdom som er tatt for tagging for første gang. Det er økonomisk kompensasjon partene diskuterer i konfliktrådet. Fordelen med mekling i konfliktrådet er at lovbruddet møtes med en rask reaksjon, og at ungdommen får en mulighet til å gjøre opp for seg.

I mer alvorlige taggesaker kan det idømmes samfunnsstraff eller fengsel ved svært alvorlige tilfeller.

Store erstatningsbeløp kan virke mot sin hensikt fordi dette ofte ikke betales av taggeren selv, men av vedkommendes foresatte. I andre tilfeller kan erstatningsbeløpet være så høyt at ungdommen (eller deres foresatte) ikke klarer å betale. I slike tilfeller kan andre reaksjonsformer, som samfunnsstraff der taggeren må vaske bort tagging være bedre egnet. Oppfølgingsteam for unge lovbrøyttere er et eksempel på vilkår for påtaleunntatelse, og brukes ved gjentatt og/eller alvorlig kriminalitet.

- **Hvem er taggerne?**

Tagging er i all hovedsak en uttrykksform dominert av gutter i alderen 15 – 25 år. Det er relativt få jenter i de ulike taggemiljøene. Det er ikke mulig å tegne et ensartet bilde av taggeren – de kommer fra alle sosiale lag.

- **Hvorfor tagge?**

Det er mange og ulike årsaker både til at ungdom begynner å tagge, til at de slutter og til at noen forblir i taggemiljøet. I følge politiet i Oslo finnes det i dag en godt etablert gruppe med taggere som også driver med andre former for kriminalitet.

Å male ulovlig graffiti kan gi opplevelser av spenning. At det i tillegg er farlig å bevege seg inne i T-banens tunneler, klatre på takene til togsett eller på høye bygg, kan for noen gi et ekstra kick.

Graffiti kan også betraktes som en type opprør eller som en ytring i byrommet. I Oslo kan kun en svært liten andel av graffiti/taggingen karakteriseres som for eksempel politisk eller religiøs ytring. Det er signaturen i seg selv som anses som en ytring.

- **Hvem rammes av ulovlig tagging og graffiti, og hvordan?**

Det er svært mange aktører som på en eller annen måte rammes av ulovlig graffiti og tagging. Foruten kollektivtrafikkens materiell og områder, rammes eiere av ulike installasjoner, private eller offentlige bygg. Ofte skades eiendommen / installasjoner ved at underlaget påføres spraymaling, etsende materiale eller riper. Det medfører betydelige kostnader å få fjernet taggingen evt. reparere eller skifte ut installasjonene som er ødelagt.

Også taggeren selv kan rammes av sine handlinger. Det å få et stort erstatningskrav rettet mot seg kan være svært kritisk for et ungt menneske som senere kan ha behov for å ta opp lån til studier og bolig. En dom utelukker også vedkommende fra en del yrkesvalg og for innreise til noen land.

- **Kostnader vedrørende fjerning av ulovlig tagging og graffiti**

Dagens kostnader for fjerning av tagging og graffiti i Oslo ligger på godt over 100 millioner kroner i året. Oslo kommune alene har utgifter på ca. 80 millioner kroner, hvorav ca. 40 millioner kroner er benyttet til taggefjerning på Kollektivtransportproduksjon AS (KTP), T-baner, trikker, busser og infrastruktur.

I tillegg til disse kostnadene kommer utgiftene andre eiere og kommunale virksomheter som Boligbygg, Omsorgsbygg og Undervisningsbygg, som har ansvaret for drift og vedlikehold av kommunale boliger, skoler og barnehager i Oslo.

Dersom man i et tenkt tilfelle skulle fjerne all tagging i bydelene, uavhengig av eierskap, i tillegg til det daglige pågående fjerningsarbeidet, må det beregnes en engangsutgift på minimum 300 millioner kroner.

STK utgjør en liten andel av disse kostnadene, med et budsjett i 2010 på 6,3 millioner kroner for fjerning av tagging på Bymiljøetatens elementer, registrering/telling av tagger, drift av STO, annonsering, informasjonskampanjer samt forebyggende aktiviteter for barn og ungdom.

Som en del av samkjøpskontrakten STK som Bymiljøetaten administrerer, kommer i tillegg kostnadene til Eiendoms- og byutviklingsetaten og Vann- og avløpsetaten.

Dersom STK skal effektivisere og systematisere arbeidet med hyppigere fjerning av tagging, må det påregnes betydelig økte utgifter både for Bymiljøetaten som administrerer kampanjen og for etatene som er med i samkjøpskontrakt om fjerning av tagging.

En økonomisk gjennomføring av "Tiltaksplan mot tagging 2011-2018" (vedlegg 1) forutsetter tilpasning til det gjeldende budsjettet.

- **Bygningskader og verdiforringelse**

Tagging på bygninger og installasjoner er et stort problem også fordi det gir skader på selve bygningen. I årene fremover kan det oppstå behov for omfattende utbedringer av fasader som er blitt ødelagt fordi man over tid har fjernet tagging på feil måte (f.eks. ved overmaling). Gjentatte overmalinger på mur og betong kan gi store skader over tid.

Ofte gir fjerning av tagging også kostbare ringvirkninger, som for eksempel at tog eller T-banesett må tas ut av trafikk på grunn av rengjøring etter tagging.

Indre by har mange verneverdige hus som er viktige kulturminner. Kostnadene knyttet til å fjerne tagging, rehabilitering og beskytte disse bygningene er betydelige.

- **Andre kostnader**

Det er også utgifter knyttet til politiets innsats mot tagging, for eksempel forebyggende arbeid, etterforskning og forberedelser til rettssaker.

- **Alternativ bruk av ressurser**

Oslo kommune bruker hvert år store ressurser på å fjerne tagging og annen graffitihærverk. For å få et bilde av hvor store summer som legges i å få rene og trivelige byrom og forhindre at deler av byen oppleves som utrygg, kan man sammenligne utgiftene med andre tiltak:

Det koster i gjennomsnitt i overkant av 2 millioner kroner per år å drifte en fritidsklubb. Oslo kommune bruker til sammen 80 millioner kroner per år på å fjerne, forebygge og reparere skader etter tagging og graffitihærverk. For denne summen kunne kommunen driftet i gjennomsnitt 40 fritidsklubber per år.

- **Utfordringer og erfaringer fra Stopp Tagging-kampanjen**

- *Frister for fjerning av tagger*

I dag kontrolleres og fjernes tagging innen 48 timer i indre by (i henhold til "taggekontrakten"), mens optimal tidsfrist i de sentrumsnære områdene er 24 timer.

- *Manglende fjerning av tagging på kommunal og privat eiendom*

I dag er ikke taggefjerningen i de indre bydelene effektiv nok fordi mange kommunalt eide bygg og installasjoner ikke deltar i STKs fjerningsordning eller selv utfører fjerning av tagging. I tillegg er det for få private gårdeiere, næringsdrivende og andre virksomheter i indre by som tar ansvar for å holde sine fasader fri for tagging.

- *Tagging bidrar til annen forsøpling*

Når tagging ikke fjernes, får det flere konsekvenser. Erfaringer STK har gjort er at tagging som ikke fjernes raskt, fører til flere tagger. Nedtaggede installasjoner og bygg virker visuelt forsøplende, og fører ofte til andre former for hærverk og forsøpling i området. Dette fører igjen til redusert trivsels- og trykghetsfølelse i de berørte områdene.

- *Lokale taggevegger*

Dagens politikk hvor bydelene står fritt til å tillate graffiti-vegger gir ikke ønskede resultater. Graffiti-vegger i én bydel kan føre til tagging i andre bydeler.

- *Politianmeldelser*

I forhold til den store mengden tagging som registreres på kommunens bygg og installasjoner og det omfattende taggefjerningsarbeidet som foregår, anmeldes det for få taggesaker til politiet. Det er en viktig signaleffekt at tagging får en konsekvens, og at reaksjonen fra påtalemyndighetene gis så raskt som mulig etter at saken er ferdig etterforsket. STK anmelder tagging på Bymiljøetatens elementer, men det er viktig at alle kommunens etater og virksomheter har samme praksis i forhold til anmeldelser. Oslo T-banedrift er den virksomheten som anmelder flest saker i Oslo kommune.

- *Forebyggende aktiviteter blant barn og ungdom*

Viktige utfordringer i det forebyggende arbeidet er å nå en bredere aldersgruppe enn i dag. Inntil barna begynner i 8. klasse får de i dag ingen målrettet informasjon om konsekvensene av å bedrive tagging og graffitihærverk.

- Holdningsskapende tiltak

Som et ledd i forebyggende tiltak overfor ungdom, arrangerer Oslo kommune hver høst Oslo Streetbasket Cup. Da inviteres samtlige 8.klasser til å danne lag og delta på den store finaldagen på Rådhusplassen. I forkant av arrangementet får hver skole besøk av to kjente basketballspillere, som snakker litt om positive aktiviteter kontra tagging.

Oslo kommune har også arrangert filmmanuskonkurranse for byens 9. klassinger. Elevene fikk i oppgave å jobbe frem sine egne argumenter mot tagging, og omskape dem til filmmanus. Vinnermanuset ble realisert og vist som reklamefilm på Oslokinoene i 2008, 2009 og 2010.

- Holdningsskapende arbeid overfor yngre barn

Det er mye å oppnå på å starte informasjonsarbeid overfor barn og ungdom tidligere, gjerne i 10-11 årsalderen. Konsekvensene av å drive med tagging må synliggjøres overfor barna, ungdommene og foreldrene deres. Mange tar ikke inn over seg at tagging er straffbart, og at det kan få store økonomiske konsekvenser både for den som tagger og deres foresatte. Det må legges større vekt på holdningsskapende arbeid og informasjon mot barn, ungdom og deres foresatte. I samarbeid med Utdanningsetaten bør det kunne utarbeides et pedagogisk undervisningsopplegg der tema er miljø, forsøpling og tagging / graffitihærverk.

- Holdningsskaping og politiets rolle

Hver Osloskole har i dag en skolekontakt i politiet. Politiet oppsøker klassevis 8. trinn med foreldre, primært for å informere om narkotika. Informasjon om konsekvenser ved graffitihærverk og tagging bør inngå i dette opplegget. I tillegg bør politiets klassebesøk skje allerede på barneskolen, i 8. klasse har holdninger og oppfatninger allerede satt seg hos mange elever.

- **Noen erfaringer fra nordiske storbyer**

STK har gjennom flere år samarbeidet med andre nordiske storbyer og utvekslet erfaringer i tilknytning til utfordringer rundt tagging og ulovlig graffiti. Samarbeidet har vært spesielt effektivt gjennom *Nordisk graffiti nettverk* som blant annet består av representanter for kommune ved administrasjon og prosjektledelse, sekretariat, tog/T-bane og SL (Stockholms lokaltrafikk), politiet samt forebyggende virksomhet.

De nordiske hovedstedene Stockholm, Helsinki og København står overfor de samme utfordringene som Oslo. Fokuset i forhold til tagging og graffiti er relativt like: Det satses på rask og konsekvent fjerning av ulovlig graffiti / tagging samt på forebyggende tiltak overfor barn og unge.

Stockholm

Trafikkkontoret i Stockholm organiserer arbeidet mot ulovlig graffiti og tagging (klotter) i Stockholm by, tilsvarende Bymiljøetatens administrering av STK i Oslo. De fjerner tagging for ca. 200 millioner kroner per år og beregner ødeleggelse av bygningsmasse til ca. 1 milliard svenske kroner (jf. opplysninger fra Trafikkkontoret i Stockholm, september 2009). Stockholm har et mer omfattende og aktivt taggemiljø enn Oslo og legger spesielt vekt på å fjerne tagging i sentrumsområdene. Trafikkkontoret har noe mer kontroll over muligheten til å fjerne tagging på alle av byens/kommunens bygninger i Stockholm enn STK har i Oslo.

”Klotterbekämpningen” i Stockholm samarbeider med forebyggende virksomhet for å nå ungdom. Politiet har en viktig rolle i byens forebyggende arbeid. I tillegg er det relativt utstrakt bruk av vektere ved bygninger og materiell tilknyttet byens skinnegående trafikk.

Helsinki

I midten av 1990-årene var Helsinki en av de verst nedtaggede byene i Europa. Derfor bygget Helsinki opp "Stoppa klotter prosjektet", som varte fra 1998 til utgangen av 2008. Viktige målsettinger var å fjerne og forebygge ulovlig graffiti gjennom bruk av vektere og overvåking av spesielt utsatte områder.

Helsinki hadde nulltoleranse mot ulovlig graffiti i hele prosjektets periode, men innførte i 2008 lovlig graffitiegg. Andelen ulovlig tagging har etter innføringen gått opp med 25%. Kommunen har trappet opp sine anmeldelser og det er flere taggere som dømmes for ulovlig graffiti. Helsinki har i sin oppsummering av graffiti-prosjektet vektlagt at "nulltoleranse" var nødvendig i første fase av prosjektet. På et senere tidspunkt i kampanjen kunne det åpnes for en lovlig graffitiegg. Helsinki bruker i dag ca 1.5 mill euro hvert år på fjerning av ulovlig graffiti. I tillegg kommer staten og det privates bidrag.

København

København kommune har i praksis forlatt 0-toleranseprinsippet ved at enkelte bydeler nå har etablert "lovlige vegger". Dette har ført til en økning av tagging i København generelt, og spesielt i områdene rundt de "lovlige" taggeveggene. Det har igjen resultert i en reduksjon i politiets innsats mot tagging.

Deler av kommunens forvaltning deltar i abonnementsordningen for fjerning av tagging. Her fjernes tagging hver dag i indre by, og hver uke i ytre by. Dette koster kommunen ca. 10 millioner kroner per år. Kommunale bygg og anlegg som ikke deltar i abonnementsordningen tagges gradvis ned. Dette har ført til en omlegging av kommunens praksis ved at alle kommunale virksomheter blir pålagt å delta i abonnementsordningen fra juni 2011. Togselskapet "Banedanmark" har et budsjett på 5 millioner kroner til fjerning av tagging på stasjoner per år.

Tiltak mot tagging

Ressursgruppe i arbeidet mot tagging

Som et viktig ledd i arbeidet med å forebygge, utrede tiltak mot tagging og effektivisere taggefjerningen har STK opprettet en egen styringsgruppe bestående av representanter fra blant annet Byrådsavdeling for miljø- og samferdsel (MOS), Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester (EST), politiet, Utdanningsetaten, "Byfolk" og Bymiljøetaten (ved Stopp Tagging-kampanjen).

Som del av organiseringen er det etablert underliggende ressursgrupper fra tverrfaglige miljøer som blant annet NSB, Jernbaneverket, Oslo T-banedrift, forebyggende virksomhet (ved SaLTo) og politiets graffiti-gruppe. Nye ressurser og flere bemyndigede personer skal trekkes inn.

I tråd med byrådets 10-punktstrategi mot tagging fra 2000 er det et mål å trekke inn representanter fra både stat, kommune og det private næringslivet i ressursgruppen. Målet med styrings- og ressursgruppen er at den skal bidra til dialog og en prosess for å forebygge graffitihærverk, samordne kunnskap og effektivisere taggefjerning.

Det er bred enighet i styringsgruppen om at taggeutfordringene må arbeides med fra flere sider samtidig. Både virkemidler og ressurser må forsterkes i forhold til i dag. Taggingen må forebygges både ved hjelp av kortsiktige og langsiktige tiltak.

Gjennom intervju av personer under oppbyggingen av styrings- og ressursgruppene ble det pekt på følgende aktuelle tiltak:

- Anmeldelser og politiets oppfølging av anmeldelser

Anmeldelser er et viktig grunnlag for etterforskning av taggesaker. All tagging bør fotodokumenteres og politianmeldes, også den som skjer på private bygårder. I arbeidet for å forhindre tagging foreslås det også økt bruk av vektere og videoovervåking på særlig utsatte steder som T-banestasjoner- /vogner og jernbanestasjoner.

- Bruk av alternative reaksjonsmåter

Det er en viktig signaleffekt at tagging får en konsekvens, og at reaksjonen fra påtalemyndighetene gis så raskt som mulig etter saken er ferdig etterforsket. I samarbeid med politiet og forebyggende virksomhet kan det være hensiktsmessig å benytte meglings i konfliktråd eller samfunnsstraff som en alternativ reaksjonsform til bøter eller fengsel som de fleste sakene blir møtt med i dag.

- Tiltak mot omsetting av taggeutstyr

Det bør vurderes restriksjoner og bedre kontroll på omsetting av spraybokser, fordi spraybokser kan knyttes til omfattende skadeverk på bygninger og kollektivmaterie (jf. *Notat fra møte i "taggegruppen" angående tiltak mot tagging, og møte med justisminister Storberget 19/12 2008*).

- Forbud mot lovlige graffiti vegger

I dag står bydelene fritt til å tillate lokale graffiti vegger. Ovennevnte forhold tilsier at hele Oslo kommune bør ha lik praksis. Graffiti veggene må fjernes i hele kommunen.

- Påbud om fjerning av tagging

Det bør vurderes om gårdseiere som unnlater å sørge for fjerning av omfattende tagging på fasaden, bør bøtelegges. Dette bør gjelde både private, statlige og kommunale bygninger. For gjennomføring av kontroll av fasader, kan det gjøres bruk av Bymiljøetatens betjenter som patruljerer gatene og som i dag også kontrollerer i forhold til forsøpling. Tagging fotodokumenteres, huseiere tilskrives og gis en rimelig frist til å fjerne taggingen.

- Taggetelefon og elektronisk meldingssystem

Melding om tagging på kommunens eiendom bør forenkles ved å etablere et sted å henvende seg. Mange ulike "eiere av problemet" kan føre til at det blir vanskelig å nå fram til rette instans for de som vil melde fra. Dette fører pulverisering av ansvaret og at tagging verken blir meldt eller fjernet. Ved å innføre ett koordinerende sted å henvende seg, kan fjerning skje raskt og utføres korrekt.

- Forbedringer av Stopp Tagging-ordningen

Kommunens STO har hatt god effekt. I dag ligger antall private abonnenter på ca 550 (fortrinnsvis borettslag og sameiere), og det totale antall løpemeter fasade som omfattes av ordningen er ca. 17.000. Med flere abonnenter vil effekten trolig være betydelig bedre – også preventivt.

Både annonsering og medieomtale av STO fører erfaringsmessig til økt pågang av interessenter og abonnenter. Følgende foreslås for å få flere abonnenter til ordningen og dermed mer effektiv fjerning av tagging:

- Hyppigere, bredere og tidvis mer informativ annonsering.
- Eksisterende abonnenter bør gis materiell som gjør det enklere for dem å være ambassadører for ordningen overfor nabogårder.
- Etablering av "Aksjon Taggestopp" i distrikt for distrikt / gate for gate: "Gate-for-gate fokus" for å få flere gårdeiere til å melde seg inn i abonnementsordningen.

Målet må være å få samtlige gårder ”i gata” til å delta. Dette er spesielt egnet i bydelene i indre by.

- Vurdere muligheten for å kombinere effekten av STO (rask og konsekvent fjerning av tagging) i et bestemt område med økt vakthold, oppmerksomme beboere og politipatruljering (altså økt risiko for å bli oppdaget og straffet). Dette bør også involvere lokalmiljøet, velforeninger, skoler etc.
- Beslutningsprosessen for innmelding i STO bør gjøres enklere for styret/beboerne. Stopp Tagging-sekretariatets erfaring er at det tar lang tid å beslutte innmelding, men at de ansvarlige har stor hast med å få igangsatt fjerningen når beslutningen er tatt.
- Det bør om mulig innføres samme pris for alle bydeler. I dag er det ulike priser i de forskjellige bydelene. For å få flest mulig inn i en fjerningsordning bør det vurderes om ordningen kan subsidieres evt. være gratis det første året.

- Styrking av nordisk samarbeid

Utfordringene i forhold til forebygging og fjerning av tagging er relativt like innen de nordiske landene. Det eksisterende nettverkssamarbeidet bør videreføres og forsterkes.

Høring

Utkast til ”Tiltaksplan mot tagging” ble sendt alle kommunenes virksomheter 14. 04. 2010, med svarfrist 30.4. 2010 og deretter utsatt svarfrist til 01.06. 2010.

Følgende bydeler, bydelsutvalg og etater, til sammen 22 virksomheter, har gitt sitt svar på høringen ”Tiltaksplan mot tagging”:

Bydelsutvalget i bydel Søndre Nordstrand, Bydelsutvalget i bydel Frogner, Bydel Gamle Oslo ved bydelsdirektør, Bydelsutvalget i bydel Vestre Aker, Bydelsutvalget i bydel Grünerløkka, Bydelsutvalget i bydel St. Hanshaugen, Bydelsutvalget i bydel Sagene, Bydel Alna, Bydel Stovner, Bydelsutvalget Nordre Aker, Bydel Østensjø.

Vann- og avløpsetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Trafikketaten, Rusmiddeletaten ved SaLTo-sekretariatet, Plan- og bygningsetaten, Utdanningsetaten, Undervisningsbygg, Beredskapsetaten, Oslo Havn KF, Byantikvaren og Kommuneadvokaten.

Samferdselsetaten har bidratt i utformingen av høringsutkastet og har av den grunn ikke gitt ytterligere tilbakemeldinger eller merknader.

Flertallet av virksomhetene som svarte på høringsutkastet er positive til tiltak mot ulovlig tagging. Flere av virksomhetene bidro også med nyttige innspill som er innarbeidet i tiltaksplanen.

Sammendrag av høringsuttalelsene :

Bydel Vestre Aker har tatt høringen til orientering. Vann- og Avløpsetaten og Plan- og bygningsetaten har ingen spesielle merknader til ”Tiltaksplan mot tagging”.

Trafikketaten, Oslo Havn KF, Beredskapsetaten, Utdanningsetaten, Undervisningsbygg, Byantikvaren, bydel Stovner, bydel Nordre Aker, bydel Frogner og bydel Gamle Oslo er positive til ”Tiltaksplan mot tagging”:

Trafikketaten tilføyer at de er rede til å bistå på enkelte områder, for eksempel ved kontroll av gårdeiers plikter, dersom gårdeier blir pålagt å fjerne tagging på egne bygg.

Oslo Havn KF foretar daglige, rutinemessige inspeksjoner og rapporterer tagging til renholdsseksjon som sørger for umiddelbar fjerning. Oslo Havn KF har god dialog med politiets graffiti-gruppe og vil rutinemessig anmelde tagging.

Beredskapssetaten foreslår blant annet at det ved utleie av kommunal eiendom fremkommer krav om fjerning av tagging innen 48 timer, og at Oslo kommunes nulltoleranse mot tagging bør framkomme som eget punkt i kontrakten.

Utdanningssetaten (UDE) stiller seg positiv til utkast til tiltaksplan mot tagging. Etaten støtter spesielt linjen om nulltoleranse og at lokale taggevegger blir forbudt. UDE ønsker å være aktivt deltagende i arbeidet mot tagging og bidra til å drøfte hvordan spesielt skolene kan bidra til å løse problemene på en bedre måte enn i dag.

Undervisningsbygg stiller seg positive til tiltaksplanen. De viser til et nordisk samarbeidsprosjekt REBUS hvor UBF er norsk prosjekteier. I dette prosjektarbeidet inngår blant annet forbygging av hærverk, deriblant tagging. Undervisningsbygg ønsker også å ta del i Stopp Tagging - kampanjens ressursgruppe.

Byantikvaren stiller seg positiv til tiltaksplan mot tagging. De viser blant annet til at tagging, ut i fra et kulturminneperspektiv generelt, er uheldig for opplevelsen av en rekke historiske bygningsmiljøer i Oslo. I tillegg pukes det blant annet på at: *"Når pussede murvegger males med tette organiske malinger, medfører dette at veggene ikke tørker ut og at CO2 ikke slipper inn i kalkpussen. Over lengre tid kan dette føre til raskere forfall og avskalling av murpuss. Jo raskere tagging fjernes, desto mindre blir skaden"*.

Bydel Stovner "finner høringsutkastets konklusjon i 6 punkter tilfredsstillende". Bydelen vedtok i 2006 at lovlig graffiti-vegg ikke skulle etableres i bydelen for å unngå å åpne for taggeaktivitet. Bydelen påpeker at fristen for å fjerne tagging må være den samme mellom indre by og ytre by, fordi *"(...) byen består av likeverdige borgere med samme behov for trivsel og trygghet"*.

Bydel Nordre Aker har avgitt følgende vedtak: "BU ønsker ikke under noen omstendighet tagge- eller graffiti-vegger i Nordre Aker bydel".

Eiendoms- og byutviklingsetaten (EBY), stiller seg i hovedsak positiv til tiltaksplan mot tagging. EBY bemerker at frist for fjerning av tagging innen 24 timer kan bli vanskelig å overholde blant annet på grunn av at den samlede eiendomsmassen er veldig stor, og at fristen for EBY vil være svært kostnads- og ressurskrevende. Forslag om botelegging av gårdeiere som ikke overholder frist for fjerning av tagging vil kunne innebære en reduksjon av midler til øvrig vedlikehold av bygningsmasse. Forslaget til frist og sanksjon for fjerning av tagging innen 24 timer *"(...) vil etter EBY sin oppfatning kreve særskilte bevilgninger til arbeidet mot tagging til de kommunale forvalterne"*. Også i forhold til forslaget om å anmelde all tagging på kommunale bygg stiller EBY spørsmål til ressursbruken, som de mener blir for høy blant annet på grunn av store administrative konsekvenser.

Rusmiddelsetaten ved SaLTo gir positiv tilbakemelding om høringsutkastet "tiltaksplan mot tagging". De bemerker at tiltaksplanen kan utvides på flere områder og viser blant annet til SaLTo – modellens meget omfattende samarbeid og nettverk. Det er mulig å utvide samarbeidet mellom SaLTo og STK både sentralt og lokalt.

Kommuneadvokaten bemerker blant annet at det ikke fremgår av høringsutkastet hvilken hjemmel kommunen har for pålegg, sanksjoner eller restriksjoner i forbindelse med vurderingen av behovet for restriksjoner og kontroll av omsetning av spraybokser, samt hvorvidt private gårdeiere kan pålegges å fjerne tagging på egne bygg, og eventuelt bøtelegges for dette. Kommuneadvokaten skriver i en merknad at de ikke umiddelbart kan se at det finnes noen egnede hjemler og ber byrådsavdelingen vurdere dette”.

Bydel Alna støtter i hovedsak tiltaksplanens konklusjon. Bydelen er enig i at taggevegger bør forbys, med bakgrunn i at lovlige taggevegger ikke reduserer taggingen, snarere tvert imot. Bydelen peker på at det er viktig med forebyggende, spesielt holdningsskapende arbeid og at det gis målrettet informasjon til barn og unge og deres foreldre. Bydelen støtter også at det i større grad gjøres bruk av alternative reaksjonsmåter slik som f.eks. meglingsrådet eller Samfunnsstraff. De påpeker at målrettet innsats med felles strategi og tiltak som beskrevet i tiltaksplan mot tagging er nødvendig for å redusere dagens tagging i Oslo kommune.

Bydel Søndre Nordstrand og Bydel Sagene slutter seg til deler av tiltaksplan mot tagging (punktene 1-5), men går i mot tiltaksplanens punkt 6 (høringsutkastets punkt 4.4) og ønsker at spørsmålet vedrørende lovlige graffiti-vegger skal være et lokalt anliggende og fortsatt være opp til det enkelte bydelsutvalg. *Bydelsutvalget i bydel Søndre Nordstrand* ber også om at man ikke skiller mellom indre og ytre by, men at den foreslåtte 24-timersgrensen for fjerning av tagging skal gjelde hele Oslo kommune. Kommunen bør arbeide i dialog med private eiere for å oppnå bindende avtaler. Subsidiering bør også kunne vurderes i tilfeller hvor rask fjerning påfører gårdeier urimelige kostnader. Bydelsutvalget oppfordrer også kommunen til å gjøre bindende avtaler med staten for rask fjerning av tagging. *Bydelsutvalget i Sagene* ønsker også at ordningen med fjerning av tagging fra offentlige bygg også omfatter installasjoner i de kommunale parkene, lyktestolper og søppelkasser. Installasjonen utplassert av kommunale etater og selskap må også holdes frie fra tagging. Merkostnadene til fjerning av tagging fra kommunale bygg, herunder parkinstallasjoner, må ikke komme som en merkostnad på bydelenes driftsbudsjetter. Bydelsutvalget anbefaler at det innledes et forpliktende samarbeid mellom Stopp Tagging - kampanjen og SaLT Oslo indre øst/sentrum i forhold til forebyggende og holdningsskapende arbeid mot tagging.

Bydel Østsjø tilslutter seg ”tiltaksplan mot tagging”, men ønsker lokal myndighet til å tillate lokale graffiti-vegger og slutter seg ikke til høringsutkastets punkt 6 om å oppheve denne muligheten. Bydelsutvalget ønsker at tiltaksplanen skal tilføyes et eget punkt om ”ungdom i risikozonen”, samt et eget punkt til tjenestene om hvordan man selv kan fjerne tagging av mindre omfang. BU slutter seg til ungdomsrådet som mener at lovlige vegger kan ha positiv effekt og ikke ønsker forbud av graffiti-vegger.

Bydelene Grünerløkka og St. Hanshaugen slutter seg ikke til tiltaksplanen. Bydelsutvalget for St. Hanshaugen støtter ikke at det innføres en frist for fjerning av tagging innen 24 timer på alle kommunale bygg i indre by. Bydelsutvalget er enig i at det må arbeides for å få flere private til å ta ansvar for å fjerne tagging på egne bygg. Bydelsutvalget mener at bydelene fortsatt skal ha lokal myndighet til å tillate lokale graffiti-vegger i bydelene. *Bydelsutvalget Grünerløkka* ønsker heller ikke å innføre et totalforbud ”mot lovlige vegger for graffiti-kunst”. Bydelsutvalget mener at dette fortsatt bør være opp til det enkelte bydelsutvalg, og går i mot tiltaksplanens punkt 6 (høringens pkt. 4.4). Bydelsutvalget aksepterer ikke ”bruken av ordet ”taggevegg” om en vegg for lovlig graffiti-kunst. Tagging er hærverk og skal behandles som dette. Graffiti-kunst er ikke det om det utøves i lovlige former. Bydelsutvalget kan derfor ikke være med på et totalforbud mot en kunstform”. *Bydelsutvalget Grünerløkka* skriver at det virker ”(...) urimelig å pålegge gårdeiere som

har blitt utsatt for hærverk å fjerne dette. Om en slik ordning innføres må det i så fall innføres ordninger som gjør det lett å følge pålegget, og muligens subsidiert."

Fra bydelsutvalgene Vestre Aker, Grünerløkka samt i merknad fra SV og V fra bydelsutvalget Frogner, reageres det på at begrepet "taggevegg" og ikke "graffitivegg" blir brukt. Forståelsen av "graffiti" brukes av bydelsutvalgene her som betegnelse på en lovlig uttrykksform – som en kunstart, mens tagging betegnes som hærverk eller ulovlig:

Bydel Vestre Aker: "BU Vestre Aker beklager at man i tiltaksplanen ser ut til å blande begrepene "tagging" og "graffiti". Vi kan ikke se at det er behov for noen tiltaksplan mot "graffiti".

Bydel Grünerløkka: "Bydelsutvalget aksepterer (...) ikke bruken av ordet "taggevegg" om en vegg for lovlig graffitikunst. Tagging er hærverk og skal behandles som dette. Graffitikunst er ikke det om det utføres i lovlige former. Bydelsutvalget kan derfor ikke være med på et totalforbud mot en kunstform."

Bydel Frogner (merknad fra SV og V): "SV og V vil påpeke at bruken av ordet "taggevegg" om en vegg for lovlig graffitikunst er misvisende. Tagging er hærverk og skal behandles som dette. Graffitikunst er ikke det om det utføres i lovlige former, men et sentralt element i subkultur. SV og V kan derfor ikke være med på et totalforbud mot en kunstform.

Byrådet bemerker

Byrådet ønsker å mobilisere bysamfunnet mot tagging rundt hovedinnsatsområdene:

- Forebyggende virksomhet i forhold til barn og unge
- Juridiske virkemidler og reaksjoner på ulovlig virksomhet
- Fjerning av tagging fra offentlige og private bygninger, anlegg og installasjoner

Med utgangspunkt i disse hovedinnsatsområdene viser forslaget til Handlingsplan aktuelle delmål, tiltak og ansvarsforhold for gjennomføring av planen.

Byrådet peker på at den positive trenden som oppsto etter vedtaket om nulltoleranse mot tagging, snudde etter at bydelene ble delegert myndighet til å godkjenne lovlige graffiti vegger. Byrådet foreslår derfor å oppheve bystyrets vedtak, som gir bydelene adgang til å tillate lovlige graffiti vegger.

Byrådet har merket seg at det er delte meninger om spørsmålet om lovlige graffiti vegger og tidsfristen for fjerning av tagging. Etter byrådets skjønn må nulltoleranse mot tagging opprettholdes og fullmakt til bydelsutvalgene om å tillate lovlige graffiti vegger oppheves.

Byrådet har også merket seg innvendingene mot at betegnelsen "taggevegg"- og ikke "graffitivegg" blir brukt.

Byrådet foreslår at alle eiendommer og bygninger som Oslo kommune leier ut, skal ha bestemmelser om taggefjerning i kontrakten. Dette bør innarbeides i alle nye kontrakter og ved fornyelser av eksisterende leieforhold.

Byrådet mener også at det må settes vilkår om taggefjerning når kommunen gir tilskudd til eiendommer og bygninger.

Byrådet har merket seg de juridiske problemstillingene knyttet til pålegg til private om å fjerne tagging, og å innføre restriksjoner på salg av spraybokser. Byrådet vil utrede dette nærmere og foreslår ikke disse tiltakene i tiltaksplanen.

Byrådet har også merket seg at mange gårdeiere ikke deltar i "Stopp Tagging-ordningen" (STO), og heller ikke synes å være engasjert i å fjerne tagging fra sine bygninger og anlegg. Byrådet vil derfor ta initiativ for å få flest mulig eiere av berørte bygninger og installasjoner, inklusive statens eiendommer, til å vise medansvar for vårt bymiljø og delta i arbeidet mot tagging.

Byrådet vil for øvrig peke på at tagging på andres eiendom er en ulovlig handling, og at en bekjempelse av tagging er helt avhengig av at berørte eiere viser samfunnsansvar og anmelder tagging på egen eiendom til politiet. Dette forutsetter igjen at politiet og domstolene sørger for tilstrekkelig kapasitet til etterforskning og straffeforfølgelse. Dersom staten ikke kan følge opp dette, vil byrådet igjen måtte vurdere å etablere et eget kommunalt bypoliti, og/eller andre juridiske virkemidler. Byrådet vil ta saken opp med staten.

Byrådet vil videreutvikle det gode forebyggende arbeidet overfor barn og unge, og styrke dette på viktige områder.

Byrådet har i forslag til "Tiltaksplan mot tagging 2011- 2018" tatt høyde for en styrket gjennomføring av kommunens tiltak mot tagging og visjon om nulltoleranse.

Økonomiske og administrative konsekvenser

En styrking av innsatsen mot tagging som beskrevet i "Tiltaksplan mot tagging 2011-2018" medfører økte kostnader og administrative endringer.

De økonomiske kostnadene tiltakene medfører vil bli behandlet i forbindelse med de årlige budsjettprosesser.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1. Bystyret vedtar byrådets forslag til "Tiltaksplan mot tagging 2011–2018", slik det fremgår av vedlegg 1.
2. Bystyrets vedtak i sak 88/05 om fullmakt til bydelene til å etablere lovlige grafittivegger, oppheves.

Byrådet, den

Stian Berger Røsland

Jøran Kallmyr

Vedlegg tilgjengelig på internett: Tiltaksplan mot tagging 2011 – 2018

Vedlegg ikke tilgjengelig på internett: Ingen